

STENHUGGEREN

medlemsblad
for

JYSK STENKLUB

AMATØRGEOLOGISK FORENING
AARHUS
MEDLEM AF DANSK AMATØRGEOLOGISK UNION

14 årgang nr 3

december 1988

total nr 44

BYTTE - BYTTE - BYTTE !

Vi gør for lidt ved det her i klubben. Hvem vil bytte ? Det vil vi alle, men vi har jo ikke noget at bytte med !

Nå - joh - øh !

SLIBEFOLK - den klump jaspis I sleb en bid af i går, og som I alligevel aldrig får slebet resten af. Byt den med en anden spændende stump.

Der er over 100 forskellige mineraler i Danmark. Desuden uanede muligheder og variationer i strandsten.

I FORSTENEDE ! Ja, ja - godt ord igen, men også forsteneringer - eller fossiler kan man bytte. Der findes altid én, der ikke har det, du ikke gider se mere af. Se nu bare januar mødet. Mineraler og fossiler i kridtet. Var det ikke muligt, at mineral- og fossilfolk byttede indbyrdes ?

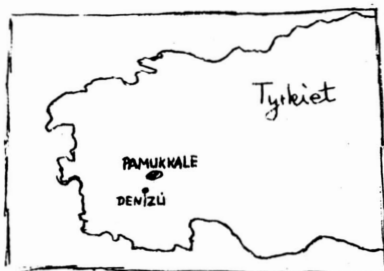
STENGALNINGE - vi må kunne hjælpe hinanden til nyt og til at se nye sider af stenene. Vi har en hel time på hvert klubmøde, et årligt sommerens fund-mode og forhåbentlig igen et klub-byttemøde. Og glem så endelig ikke det årlige lands-byttemøde hos Den Fynske Stenklub i Odense. Næste år er det 10. gang.

Jon Svane

ET BESØG PÅ "BOMULDSSLOTTET" - Pamukkale, Tyrkiet 5-6/10-1988.

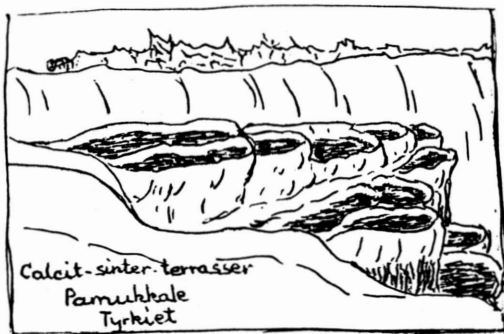
Vi kom til Pamukkale med store forventninger om at skulle opleve noget meget usædvanligt, og de blev alle indfriet, da vi stod over for det mægtige sceneri med bl.a. bassiner i alle mulige størrelser og niveauer - alt i hvidt - deraf "bomuld" - og alt dannet af naturen. Men hvordan kan det mon være sket?

Forklaringen er noget i retning af dette: Pamukkale ligger i et område med kalkbjerge. Der har i tidens løb været mange jordskælv, og derved er der dannet revner og sprækker ned til grundvandet, som her opvarmes fra jordens indre

- et såkaldt termisk område. Koldt regnvand og smeltevand siver ned gennem sprækkerne, og da det er koldere end det varme grundvand, vil det søge nedad og derved presse det varme vand opad mod overfladen. Det varme grundvand har et stort indhold af kultveiltte og vil undervejs op opløse calcit, som bringes

med til overfladen. Når det varme, mineralholdige vand når ud i fri luft, afgives kultveiltten, og så bliver vandet overmættet med calcit, som udskilles og afsættes i disse fantastiske bassiner og søjler - alt i hvidt og med en let ru overflade, der gør, at det er muligt at gå fuldstændig sikkert omkring på "Bomuldsslottet".

At der er meget kultveiltte til stede, ses også under ruinen af et Apollontempel, der ligger i nærheden.

Der findes en hule, som det er farligt at gå ned i (den er også afspærret). Det fortælles, at munke tidligere steg ned i hulen for at vise deres udholdenhed og modstandskraft ved at overleve der, mens medbragte dyr alle omkom. Man har senere fundet ud af, at det skyldes, at der her strømmer kultveiltte op fra undergrunden. Da CO_2 er tungere end atmosfærisk luft, lægger den sig i bunden af hulen, hvor dyrene blev kvalt, mens de højere munke kunne nyde godt af den friske luft, der flyder ovenpå.

Et stykke herfra - på toppen af en bakke - så vi også et resultat af, hvad der foregår med grundvandet, idet ca. 60° varmt vand boblede op af jorden, gled ud

i en stor vandpyt og derefter flød ned ad den nærmeste skråning. I romertiden blev vandet via kunstige kanaler ført til bl.a. termiske bade. Et af dem er endnu bevaret og har en del ruiner af bl.a. knækkede søjler på bunden. Da vi - sammen med en masse andre mennesker - badede i det ca. 35° varme vand, kunne det mærkes, at det er stærkt mineralholdigt, for den foregode opdrift gjorde, at det følte lidt svært at holde balancen på den hvide marmorsokkel på bunden.

Alt i alt gav besøget ikke én, men mange spændende oplevelser for

Florence Ulsig
Hanne Sønnichsen
Eli Stoffregen
Inger Clausen

annonce

MINERAL
SPECIMENS
CORPUS

HEDEGAARD

ZOOLOGICAL AND GEOLOGICAL SPECIMENS
IMPORT EXPORT

STORGADE 71 - DK-8882 FAARVANG - DENMARK
TEL. NATIONAL 06 87 14 02 - INTERNATIONAL + 45 6 87 14 02

Mineraler - Fossiler - Konkylier

Vi har et stort og vekslende udvalg af pæne og sjældne mineraler, fossiler og konkylier. Kom og se vor udstilling i Faarvang (midt mellem Aarhus og Viborg), hverdage 10-16; åbent på andre tidspunkter efter aftale.

Netop hjemkommet: sekundære uran-mineraler fra Zaire (Torbernit, Demesmaekerit, Guilleminit m.fl.); Struvit xx; Wulfenit xx fra Bleiberg; Kratochvilit og Rostit fra Kladno; Robinsonit, Stromeyerit, Koritnigit m.fl. fra CSSR.

Vi har også pæne stykker med: Fluorit xx, Azurit xx, Hessonit xx, Calcit xx, Adamit xx, Sølv, Cassiterit xx, Zircon xx, Svovl xx og meget, meget mere!

DIAMANTER

Vor rejsende medarbejder Dolly har på et af sine togter langt nordpå opsnappet en lille artikel, som hun har oversat i ord og omsat til streg:

Forskere ved det mineralogiske institut i Moskva har opdaget, at lærketræer giver udslag, hvis der er diamantforekomster i bjerggrunden.

Kviste, bark og nåle optager metaller fra de diamantførende kimberlitfelter i Jakutien i Østsibirien. Med spektralanalyse fastslår man metalkoncentrationen i bevoksningen og kan konstatere, hvor de eftertragtede diamanter er.

Kimberlit er en bjergart, som trænger op fra jordens indre i form af "kanaler" og har 50 gange mere jern, nikkel, titan og krom end andre bjergarter, og disse grundemner ledes med vand op til jordoverfladen.

Lærketræer med forhøjet metalindhold vokser næsten altid i ring over det potentielle diamantfindested.

ALMADEN - minerne i Spanien.

Citat fra en artikel om disse miner:

"Når man borer for mineudvidelser i Las Cuervas-minen, er det almindeligt at stå i rent kviksølv op til anklerne".

- Så er det ikke nødvendigt at dryppe kviksølv over stykkerne med cinnabar !

Hanne Sønnichsen

HARDE JULEGAVER

VI ER I JULESTEMNING OG TILBYDER DERFOR I SIDSTE UGE FØR JUL -
SÅ LÆNGE LAGER HAVES:

1 KG'S TROMLEMASKINE MED SLIBE- OG POLEREPULVER -
KUN 550,- KR.

1 STK. KOMPLET 6" SLIBEMASKINE LORTONE BA-62 -
KUN 2990 KR. - NORMAL PRIS 3316 KR.

Stenbutikken i Århus centrum.

International Minerals & Gems

Østergade 30

DK - 8000 Århus C., tlf. 06 12 93 76

DAGU - nyt.

Så kommer det alligevel. Et landsblad, hvor man forsøger at komme med det bedste vi formår på amatørplan. I første omgang sættes på 2 nr om året med artikler m.m. Fra DAGU-klubbernes blade. Der skal også være beskrivelse af fund/findesteder, en bytteside og måske en tur-kalender.

Første nr kommer til foråret.

Jon Svane

STEN PÅ BORDET.

Lørdag 14/1: Ivigtut-mineraler.

Kom med sten herfra - altså kryolitminen på Grønland. Har i spørgen fra Grønland, kan de medbringes.

Lørdag 11/2: Porfyrer.

Kom med pæne stykker, skriv navne ved, hvis du ved, hvad de hedder. Tag også fotos og bøger med.

Lørdag 11/3: Fossiler.

Henrik Jensen viser, hvad der kan findes ved vore Århus-strande.

Lørdag 8/4: Sliberier.

Hvad er der slebet siden sidst - også uden for Sct. Annagades Skole.

Hanne Sønnichsen

*Glem cit-ar og mor er kommet
i Stenklub, er der ikke slik i
botcheq Caset*

NYE STENBØGER.

Sten i det danske landskab. (Geografforlaget) Per Smed. Ca 168 kr. 180 sider.

Forsteninger. (Forlaget Høst og Søn) Palle Gravesen. 80-90 sider.

Sten og mineraler. (Forlaget Høst og Søn) R.F. Symes. 178 kr. 64 sider.

Mineraler. (Hernov) Pablo Bignardi. 298 kr. 246 sider.

Stenslibning. (Forlaget Høst og Søn) ca 178 kr. ca. 80 sider.

Men tro nu ikke, at de alle er kommet frem endnu.

Derimod har klub-biblioteket fået: Mineralogiske Tabellen.

GENERALFORSAMLING lørdag 11/3-1989.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning.
3. Aflæggelse af regnskab.
4. Valg af:
 - a. Formand. (Jon Svane ønsker ikke genvalg).
 - b. 2 bestyrelsesmedlemmer. Nuv. Erik Jensen og Jørgen Borup Kristensen.
 - c. 2 suppleanter for best. Nuv. Inger Clausen og Anker Svendsen.
 - d. 2 revisorer. Nuv. Niels Schjeldahl og Kaj Brøsted.
4. 1 revisorsuppleant. Nuv. Sinne Rønn Mikkelsen.
5. Fastsættelse af kontingent for det kommende regnskabsår.
6. Indkomne forslag.
7. Eventuelt.

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, må være bestyrelsen i hænde senest 8 dage før generalforsamlingen.

VÆRKSTEDET I SCT.ANNAGADES SKOLE.

Der er åbent for slibning tirsdage kl 19.00 og onsdage kl 14.00 samt kl 19.00. Sølvarbejde foregår på torsdage kl 09.00 - 12.00.

Opstart i det nye år tirsdag 17/1. Onsdagften-slibeholdet tyvstarter nok 4/1.

Torsdag 19/1 fra kl 16.00 til kl 19.00 i værkstedet.

Vi har lovet at vise lidt om at lave perlekæder, det vanskelige med diverse låse og det at lave knuder mellem perlerne.

Ellers er tanken bare, at vi kan få ideer af hinanden til at sætte forskellige sten sammen, sno dem eller indsætte "guld"-perler. Kom med hvad du har.

Dolly og Hanne S.

PROGRAM FOR JYSK STENKLUB. Vinter/forår 1989.

- Lø 14/1 kl 13.30: KLUBMØDE på Åby Bibliotek.
 kl 14.30: Dania - mineraler og fossiler i kridtet v. Ingemann Schnetler og Jon Svane.
- Lø 11/2 kl 13.30: KLUBMØDE på Åby Bibliotek.
 kl 14.30: Der vises en film om Canada og en om Mount Rainier.
- Lø 11/3 kl 13.30: KLUBMØDE på Åby Bibliotek.
 kl 14.30: GENERALFORSAMLING. Se dagsorden side 7.
- Lø 8/4 kl 13.30: KLUBMØDE på Åby Bibliotek.
 kl 14.30: Bjergarter - hvad er det ? Ved/ ?
- Lø 29/4 kl 10.00: STRANDTUR - Moesgård Strand - så længe vejr m.m. opfordrer til det. Sidste år fandt vi jaspis ved Fiskerhuset.
 Tilmelding Jon Svane.

Til møderne medbringes egen proviant. Fra kl 13.00 er der åbent for handel, bytning, stensnak og 'sten på bordet.

Adresser:

Formand, Jon Svane, Skejbyvej 36, 8240 Risskov	tlf 06-210606
Sekretær, Doris Valgaard, Skolevej 2f, 8250 Egå	06-227304
Blade fra andre klubber bedes sendt til sekretæren.	
Erik Jensen, Plutovej 8, 8270 Højbjerg, medlem af best.	06-149521
Jørgen Borup, Teglgårdsvej 27, 8270 Højbjerg, medlem af best.	06-110041
Kasserer, Ingemann Schnetler, Fuglebakken 14, Stevnstrup, 8870 Langå	06-467282
Jysk Stenklub, giro 1217380, Fuglebakken 14, Stevnstrup, 8870 Langå	
Bladfordeling, Hanne Kunde, Sønderborggade 9, 8000 Århus C.	06-112361
Bladproduktion, Eva Rudolf, Janesvej 5, 8220 Brabrand	06-251024
Bladillustration, Dolly Jacobsen, Augustenborggade 19, 8000 Århus C.	06-143461
Bladredaktion, Henry Weinkouff, Marselis Boulevard 40, 8000 Århus C.	06-122724

Indlæg til næste nr skal være redaktionen i hænde senest 20/3-1989.